

TBA02***Spergulario marginatae-
-Suaedetum prostratae*****Vicherek in Moravec et al. 1995**

Solničková slaniska

Tabulka 4, sloupec 4 (str. 139)

Orig. (Moravec et al. 1995): *Spergulario marginatae-
-Suaedetum prostratae* Vicherek ass. nov. (*Spergularia marginata* = *S. maritima*)

Syn.: *Suaedetum pannonicae* sensu Vicherek 1973 non
(Soó 1933) Wendelberger 1943 (pseudonym)

Diagnostické druhy: ***Aster tripolium* subsp. pannonicus**, *Atriplex prostrata* subsp. *latifolia*, *Juncus gerardii*, *Plantago maritima*, ***Puccinellia distans***, ***Salicornia prostrata***, ***Spergularia maritima***, ***S. salina***, ***Suaeda prostrata***

Konstantní druhy: *Puccinellia distans*, *Spergularia maritima*, ***Suaeda prostrata***

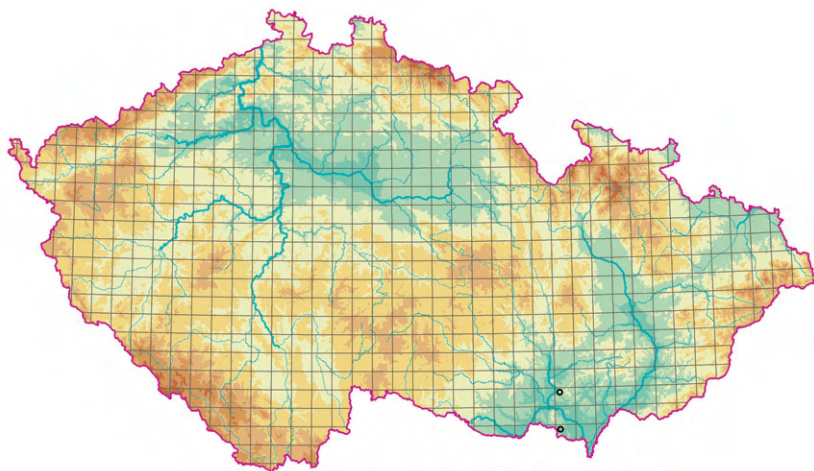
Dominantní druhy: ***Suaeda prostrata***

Formální definice: *Suaeda prostrata* pokr. > 25 %

Obr. 59. *Spergulario marginatae-Suaedetum prostratae*. Historické porosty solničky rozprostřené (*Suaeda prostrata*) na silně zasolených místech slaniska u Starovic na Břeclavsku. (J. Vicherek 1962.)

Fig. 59. Historic stands of *Suaeda prostrata* in strongly saline places of a saltmarsh near Starovice, Břeclav district, southern Moravia.

Obr. 60. Rozšíření asociace TBA02 *Spergulario marginatae-Suaedetum prostratae*.

Fig. 60. Distribution of the association TBA02 *Spergulario marginatae-Suaedetum prostratae*.

Struktura a druhové složení. V druhově chudých, rozvolněných nebo vzácněji i zapojených porostech dominuje jednoletá sukulentní solnička rozprostřená (*Suaeda prostrata*), která představuje ponticko-panonský prvek. Ostatní druhy, terofyty nebo hemikryptofyty, dosahují jen velmi malé pokryvnosti nebo mohou i chybět. Patří k nim ponticko-panonské druhy *Aster tripolium* subsp. *panonicus* a *Salicornia prostrata*, kontinentální *Atriplex prostrata* subsp. *latifolia* a dále *Puccinellia distans* a *Spergularia maritima*. Vegetace se vyznačuje nízkým vzrůstem, obvykle bývá vyvinuta maloplošně a je druhově chudá; obsahuje zpravidla jen kolem pěti druhů na ploše 4–25 m². Mechové patro chybí.

Stanoviště. Společenstvo je vázáno na hlinité a hlinitojílovité, extrémně zasolené půdy alkalické reakce. Charakteristický je zvýšený obsah nitrátů. Horká a suchá léta spolu s velkou koncentrací solí v půdě umožňují přežít jen několika málo specializovaným druhům.

Dynamika a management. Tato vegetace se vyskytuje v mělkých terénních sníženinách s velkou koncentrací solí. Často zaujímá jen nevelké plošky několika čtverečních decimetrů až metrů uvnitř halofilního trávníku. Koncentrace solí v půdě může v jednotlivých letech kolísat např. vlivem průběhu počasí nebo různého hospodářského využití. Velikost a umístění slaných ok se proto během let

mění, jde však o přirozené fluktuace. K zásadní a nevratné změně vedlo až narušení vodního režimu na slaniskách a následné odsolení. Důsledkem bylo rozšíření halofilních trávníků a postupně i expanzních glykofytních druhů na místa s původně vysokou koncentrací solí. V současnosti by bylo možné populace *Suaeda prostrata* obnovit jedině výsevem na zasolených plochách s opakovaně rozrušovaným drnem.

Rozšíření. Asociace je uváděna z Maďarska (Borhidi 2003) a z Rakouska od Nezdidského jezera (Mucina in Mucina et al. 1993a: 522–549), chybí však na Slovensku (Vicherek 1973). Na našem území byla v minulosti zaznamenána na slaniskách u rybníka Nesyt u Sedlce na Mikulovsku a u obcí Starovice a Velké Němčice na Hustopečsku (Vicherek 1962a, 1973), tyto lokality však v sedmdesátých letech zanikly. Historický výskyt je pravděpodobný i na březích slaných jezer v okolí Kobylí, Čejče a Měňína, která však byla vysušena již v první polovině 19. století, tj. před začátkem podrobnějšího botanického výzkumu (Šmarda 1953a, Vicherek 1973, Grulich 1987).

Variabilita. Vicherek (1973) rozlišil u této asociace extrémně druhově chudé porosty (*Suaedetum pannonicum typicum* Vicherek 1973) a druhově bohatší porosty na přechodu k halofilním trávníkům (*Suaedetum pannonicum spergularietosum marginatae* Vicherek 1973).

Hospodářský význam a ohrožení. Tato vegetace neměla u nás přímý hospodářský význam vzhledem ke své malé rozloze i omezené využitelnosti dominantního druhu. Porosty byly součástí dobytčích a drůbežích pastvin, ačkoliv nízké porosty se *Suaeda prostrata* spásal dobytek spíše výjimečně.

Nomenklatorická poznámka. Jednotlivé druhy rodu *Suaeda* byly dříve vzájemně zaměňovány, což se projevilo i v pojmenování syntaxonů. U nás v minulosti rostla pouze *Suaeda prostrata* Pallas, dříve mylně označovaná jménem *S. pannonica* nebo *S. maritima* subsp. *pannonica* (např. Víček 1973). V Rakousku se vyskytují dva druhy rodu, avšak v literatuře do roku 1994 rovněž nebyly správně rozlišovány (Fischer 1994). *Suaeda pro-*

strata byla i v monografii *Die Pflanzengesellschaften Österreichs* (Mucina in Mucina et al. 1993a: 522–549) označována jménem *S. pannonica* a „pravá“ *S. pannonica* (Beck) A. et Gr. jménem *S. maritima*. Údaje o výskytu jednotlivých asociací s druhy rodu *Suaeda* a jejich nomenklaturu je proto nutno revidovat. Pro jihomoravskou asociaci s druhem *S. prostrata* publikoval Víček (in Moravec et al. 1995: 50) nové jméno *Spergulario marginatae-Suaedetum prostratae*.

■ **Summary.** The association *Spergulario-Suaedetum* includes open, species-poor stands of *Suaeda prostrata*, occurring on similar (albeit nitrogen-richer) soils as *Salicornietum prostratae*. In the past it was found in several localities of southern Moravia, but it disappeared in the 1970s.

Tabulka 4. Synoptická tabulka asociací halofilní vegetace (třídy *Crypsietea aculeatae*, *Thero-Salicornietea strictae* a *Festuco-Puccinellietea*).**Table 4.** Synoptic table of the associations of the vegetation of saline habitats (classes *Crypsietea aculeatae*, *Thero-Salicornietea strictae* and *Festuco-Puccinellietea*).

- 1 – TAA01 *Crypsietum aculeatae*
 2 – TAA02 *Heleochloëtum schoenoidis*
 3 – TBA01 *Salicornietum prostratae*
 4 – TBA02 *Spergulario marginatae-Suaedetum prostratae*
 5 – TCA01 *Puccinellietum limosae*
 6 – TCB01 *Scorzonero parviflorae-Juncetum gerardii*
 7 – TCB02 *Loto tenuis-Potentilletum anserinae*
 8 – TCB03 *Agrostio stoloniferae-Juncetum ranarii*

Sloupec číslo	1	2	3	4	5	6	7	8
Počet snímků	10	10	10	10	15	30	32	13
Počet snímků s údaji o mechovém patře	3	5	3	3	8	12	14	5

Bylinné patro***Heleochloëtum schoenoidis***

<i>Atriplex tatarica</i>	.	30
--------------------------	---	----	---	---	---	---	---	---

Puccinellietum limosae

<i>Glaux maritima</i>	13	3	.	.
-----------------------	---	---	---	---	----	---	---	---

Scorzonero parviflorae-Juncetum gerardii

<i>Scorzonera parviflora</i>	.	.	10	.	.	43	3	.
<i>Eleocharis uniglumis</i>	43	6	8
<i>Senecio erraticus</i>	.	10	.	.	13	40	9	.
<i>Lythrum virgatum</i>	7	30	6	.
<i>Pulicaria vulgaris</i>	7	17	6	8
<i>Agrostis stolonifera</i>	.	10	.	.	40	100	62	54
<i>Cirsium brachycephalum</i>	13	6	.
<i>Plantago uliginosa</i>	.	30	.	.	13	50	12	31
<i>Orchis palustris</i>	13	3	.
<i>Phragmites australis</i>	.	30	.	.	27	53	12	15
<i>Potentilla reptans</i>	7	47	38	38
<i>Cirsium canum</i>	7	43	28	15

Loto tenuis-Potentilletum anserinae

<i>Pastinaca sativa</i>	7	7	44	8
-------------------------	---	---	---	---	---	---	----	---

Agrostio stoloniferae-Juncetum ranarii

<i>Carex secalina</i>	7	3	.	100
<i>Euphorbia platyphyllos</i>	31
<i>Samolus valerandi</i>	7	.	15
<i>Juncus ranarius</i>	13	3	3	54
<i>Agrostis gigantea</i>	38
<i>Veronica anagallis-aquatica</i>	.	10	6	31
<i>Juncus inflexus</i>	10	3	38

Tabulka 4 (pokračování ze strany 139)

Sloupec číslo	1	2	3	4	5	6	7	8
Diagnostické druhy pro dvě a více asociací								
<i>Spergularia salina</i>	60	40		40	13			
<i>Crypsis aculeata</i>	100	40	10		20			
<i>Spergularia maritima</i>		50	80	60	67	7		
<i>Heleochloa schoenoides</i>		100			13	3		
<i>Taraxacum bessarabicum</i>		20	10	10	73	7	3	
<i>Salicornia prostrata</i>			100	40				
<i>Suaeda prostrata</i>			20	100	7			
<i>Plantago maritima</i>		10	30	30	53	17	6	
<i>Pulicaria dysenterica</i>		10			20	3	9	
<i>Trifolium fragiferum</i>					27	77	81	31
<i>Potentilla anserina</i>		20			60	97	75	77
<i>Melilotus dentatus</i>					20	67	62	69
<i>Inula britannica</i>		10			20	10	16	38
<i>Odontites vernus</i>					20	57	44	23
<i>Tetragonolobus maritimus</i>					7	43	31	15
<i>Achillea asplenifolia</i>						13	12	
<i>Pulegium vulgare</i>					7	77	12	31
<i>Carex otrubae</i>						33	6	100
<i>Carex distans</i>					7	57	28	31
<i>Juncus compressus</i>						30	22	23
<i>Festuca arundinacea</i>						7	19	15
<i>Atriplex prostrata</i> subsp. <i>latifolia</i>		60	10	40	47	10	9	23
<i>Lotus tenuis</i>		20	10		80	100	84	31
<i>Bolboschoenus maritimus</i> s. lat.		50			20	43	22	38
<i>Chenopodium glaucum</i>	10	30			20	3	3	23
<i>Puccinellia distans</i>		60	80	60	93	30	12	23
<i>Aster tripolium</i> subsp. <i>pannonicus</i>		30	90	40	80	33	3	23
<i>Juncus gerardii</i>		20	30	30	33	100	28	38
Ostatní druhy s vyšší frekvencí								
<i>Ranunculus repens</i>					13	60	53	77
<i>Taraxacum</i> sect. <i>Ruderalia</i>					7	53	59	38
<i>Poa trivialis</i>						50	25	38
<i>Achillea millefolium</i> agg.					13	30	38	38
<i>Plantago major</i>						17	53	46
<i>Elytrigia repens</i>		10			27	17	28	62
<i>Leontodon autumnalis</i>						40	31	8
<i>Tripleurospermum inodorum</i>		30			7	13	19	62
<i>Centaurea jacea</i>					7	33	31	
<i>Rumex crispus</i>		10			7	20	19	54
<i>Lolium perenne</i>					7	7	44	23
<i>Polygonum aviculare</i> agg.		60			13	10	16	23
<i>Cirsium arvense</i>					7	3	25	62
<i>Festuca pratensis</i>					7	30	19	8
<i>Trifolium hybridum</i>						37	19	
<i>Carex hirta</i>						30	12	31
<i>Trifolium pratense</i>						27	25	
<i>Plantago lanceolata</i>						13	31	8

Tabulka 4 (pokračování ze strany 140)

Sloupec číslo	1	2	3	4	5	6	7	8
<i>Deschampsia cespitosa</i>	10	16	23
<i>Daucus carota</i>	7	.	28	8
<i>Poa annua</i>	13	7	16	8
<i>Sonchus asper</i>	13	17	.	23
<i>Symphytum officinale</i>	13	12	15
<i>Poa pratensis</i> s. lat.	25	15
<i>Juncus articulatus</i>	16	38
<i>Medicago lupulina</i>	10	19	.
<i>Equisetum arvense</i>	10	16	8
<i>Trifolium repens</i>	13	16	.
<i>Ranunculus acris</i>	7	10	16	.
<i>Cichorium intybus</i>	3	22	8
<i>Dactylis glomerata</i>	19	23
<i>Rumex maritimus</i>	.	10	16	15
<i>Lysimachia nummularia</i>	17	3	8
<i>Alopecurus pratensis</i>	7	16	.
<i>Rorippa sylvestris</i>	17	6	.
<i>Persicaria lapathifolia</i>	.	10	9	23
<i>Sonchus arvensis</i>	.	10	.	.	7	3	3	23
<i>Lathyrus pratensis</i>	3	9	23
<i>Cyperus fuscus</i>	20	12	.
<i>Potentilla supina</i>	.	20	9	8
<i>Lactuca serriola</i>	7	.	3	23
<i>Geranium pratense</i>	3	31
<i>Glechoma hederacea</i> s. lat.	3	.	23
<i>Myosoton aquaticum</i>	3	23
<i>Matricaria recutita</i>	.	20	.	.	7	.	.	.
<i>Stachys palustris</i>	23
<i>Convolvulus arvensis</i>	23
Mechové patro								
<i>Puccinellietum limosae</i>								
<i>Drepanocladus aduncus</i>	.	20	.	.	25	.	.	.

Obr. 56. Srovnání asociací halofilní vegetace pomocí Ellenbergových indikačních hodnot, nadmořských výšek a pokryvnosti bylinného patra. Vysvětlení grafu viz obrázek 13 na str. 74.

Fig. 56. A comparison of associations of saline vegetation through Ellenberg indicator values, altitude and herb layer cover. See Figure 13 on page 74 for explanation of the graph.

